

Дзвоник

№90

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 7 рік видання, вересень, 2014 рік

Dзвоник (Clopotel)

№ 90, 2014 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Dзвоником** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Тереза Шендрою
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * гумор

Dзвоник завжди радо прислухається до

ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

На обкладинці діти співпрацівників
Посольства України в Румунії – Влада
Савицька, Іван Баглай та Марта Кузменчук

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Андрій МАЛИШКО

СОНЯШНИКИ

Гарбуз піднімає лапаті дзвоники;
Я стану у тінь, загубивши слово,
Соняхи, щирі огнепоклонники,
Сходу кивають злогоголово.

Кладуть без ліку поклони гарячі,
Як вигляне сонце в небесні обходини,
А потім шушукають про свої невдачі,
Про горе капусти й дрібної городини.

Які вони рідні, дружні та ближні
При добром вітрі, при всякій погоді!
І дивляться соняхи, тягнуться, ніжні,
До сонця у небо, до сонця, та й годі!

А я посміхнувся: коли б того дива!
Я ж бачив учора: в саду на алеї
Ішла кароока, ішла чорнобрива, –
Вони й повернулись від сонця до неї...

Я СОРОЧКУ ЗНАЙДУ ВИШИВАНКУ

Я сорочку знайду вишиванку
І надіну, як хлопчик, радий.
По барвінку піду на світанку
Молодий, молодий, молодий!

Щоб ярилися трави у квітні,
Зорі сяли, як гострі мечі.
І дуби зашуміли розквітні,
Найрідніші мої родичі.

Найкоханіші, милі, сторуки,
Чорнокорі, зелені, як світ,
Щоб не знати ні снів, ані муки
На дорозі розгойданих літ.

Буде жито за батьківським домом,
Добривечір, привіти прості.
Я Дніпро розхлюпочу шоломом,
Щоб посіяти рожі густі.

У намисті, у росах дорожка
Засиніє в зеленім саду,
І, притомлений Котигорошко,
Я на груди землі упаду.

Щиро вітаємо вас з початком нового навчального року!

Прийміть найщиріші вітання з початком нового навчального року. Це дорога в майбутнє, яка не завжди буває гладкою, але тим цінніше і цікавіше виявляється подорожнюю на зустріч знаменним відкриттям і успіху. Усім, хто в цей день приїде до навчальних закладів, бажаємо досягти своєї мети у житті, знайти взаєморозуміння з викладачами, зустріти добрих і надійних друзів.

Микола КОРСЮК

СВЯТО

Як ішли ми по зарінку,
Назбирали кіш барвінку,
На зарінку посідали
І віночки позвивали,
Поклали ми на голівки
І подались до домівки,
По дорозі нас вітали,
Бо ми пісеньки співали, –
Завтра підемо до школи
У віночках барвінкових, –
Ми вже йдемо у перший клас, –
Буде радості у нас!

Роман ЗАВАДОВИЧ

«Школярлик я!»

Як Лесь мав чотири рочки,
Все простоював в вікні:
Діти в школу йшли рядочком,
А маленький Лесик – ні!
«Мамо, матінко моя,
А коли ж піду і я?»
П'ятий рік минув поволі,
Знов прийшли осінні дні,
Знову діти вчаться в школі,
А маленький Лесик – ні!
«Мамо, матінко моя,
А коли ж піду і я?»
А як шість минуло рочків,
Мов змінився світ увесь:

Діти в школу йдуть рядочком,
Серед них – великий Лесь!
«Мамо, матінко моя,
Гляньте лиш – школярлик я!»

Галина ЧОРНОБИЦЬКА

Не бруднити книжки!

Це була чистенька книжка,
а тепер брудна вже стала.
Може, киця, може, мишка
уночі її читала?

Чуєш, кицю? Чуєш, мишко?
Не годиться так робити!
Як читати хочеш книжку,
спершу лапки слід помити.

Леонід ГЛІБОВ

Хто ж то така?

Бачить – не бачить,
Чути – не чує,
Мовчки говорить,
Дуже мудрує.

Кривду соромить,
Правди навчає,
Часом жартує,
Смішки справляє.

Люба розмова –
Дай, Боже, діти,

З нею довіку
Жити-дружити.

Хто ж то така
В світі щаслива?
Мудра, правдива
І жартівлива?

Як не вгадали,
Стану в пригоді:
Річ коротенька –
КНИЖКА та й годі!

Ірина МОЙСЕЙ

Веселі задачки

1.

На узліссі біля річки
Сперечались дві лисички, –
Їм задачу в школі дали,
От вони і рахували.
Відкривають книжку знову
І читають в ній умову:
«Зайчик мав дві капустини,
Дев'ять груш і три морквини.
А коли він зголоднів,
То одну морквину з'їв,
Потім схрумкав капустину,
А із груш одну третину
На прогулянку узяв
І там друзям їх роздав.
Запитання: скільки всього
Овочів лишилось в нього?»
Тож лисички рахували –
Додавали, віднімали.
Але як би не старались
Рішення в них не збігались.
Ще і досі коло річки
Сперечаються лисички.
Треба їм допомогти,
Вірне рішення знайти.

Входить сто один горіх.
Але цього недостатньо,
Треба ще грибочків сотню.

Та якось одної днини
Білка сіла на хвилину:
«Досить вже, чи ще збирати?»
І почала рахувати:
«Сто горіхів – в комірчині,
Двісті сорок п'ять – у скрині,
Ще в коробках двох лежать,
В кожній по вісімдесят.
І грибів уже не мало
Цими днями назбирала
Та розвісила сушити,
Треба теж їх полічити:
Вісім сохнуть на ялині
І дванадцять – на сосніні,
На березі ще сімнадцять
І на дубі – вісімнадцять,
А ще в скрині двадцять п'ять
Уже сушені лежать».
Білка пальці загинала
І старанно рахувала,
Але збилась в котрий раз.
Може, допомогти їй час?
Тож давайте усі разом
Порахуємо запаси,
Чого й скільки їй збирати,
Щоб спокійно зимувати?

2.

Ось і осінь загостила,
Ліс увесь позолотила.
Милуватися ж не час,
Білка дбає про запас.
Щоб спокійно зимувати
І щоб голоду не знати,
Їй потрібно би горіхів
Назбирати аж п'ять міхів.
А в один такий ось міх

Відповіді:

1) Оскільки груші – це фрукти та не овочі, то їх рахувати взагалі не треба.

Відповідь: у зайчика залишилося 3 овочі.

2) Щоб спокійно зимувати, білочці потрібно зібрати ще 20 грибів.

Людмила МИХАЛЕЙКО

Вересневий передзвін...,
Звідусіль лунає він!
В вересні ДЗВІНОК ВЕСЕЛИЙ
Чути в всіх містах і селах.

Школярів кличе до школи –
Час збирати знання поволі!
По зернинці, по краплинці
Поскладати до крамниці.

Комусь вперше пролунає –
У світ знань випроводжає.
Від дитинства у майбутнє
Дзвоник цей завжди присутній.

Найбажанніший в ту мить,
Як на перерву задзвенить.

З ним шкільні дні пролетять,
Геть не рік, а лиш днів п'ять.

Ось, востаннє вже дзвенить,
На канікули манить.
А комусь сигнал, мабуть –
«В добрий час і добру путь!»

Для дорослих цей дзвінок
Добрих споминів вінок.
Про шкільні роки чудові,
Променисті й кольорові.

Вересневий передзвін...,
Добре всім знайомий він.
Бо живе в шкільній оселі
Помічник – ДЗВІНОК ВЕСЕЛИЙ!

БІЛКА – ТРУДІВНИЦЯ

Білочка – звірок маленький,
Хвостик пишний і довгенький,
Вушка пензликом стирчать,
Міцні зубки все трощать.

Скаче прутко по гілкам.
Ось вона – то тут, то там!
Скрізь вишукує горішки,
Яблучка лісні та шишки.

Біжить швидко по землі.
Де ж вони – гриби смачні?
Поспішає, не бариться
Ця руденька трудівниця.

Бо – невисоко вгорі,
На старій лісній сосні,
В круглім затишнім дуплі
Білченята сплять самі.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

ПРИГОДИ ЛІСОВИХ ДРУЗІВ

ДРУГА ЛІСОВА РАДА

Другого дня ледь сонечко встигло посміхнутися до поляни, а на ній вже почав збиратися весь лісовий народ. Одні раді, що не буде війни, інші цікаві дізнатися, хто така Африка, інші, недовірливі, трохи прибоючись...

Сойка Гафійка прилетіла першою, бо ж сьогодні докаже всім, що вона не бреха, як її образила та криклива Ворона, що буде змушена стати на коліна і разом із Сорокою прохати від неї милості, але про це ще не знав ніхто, окрім Лиса Микити та його дружини Параски, які теж чекали з нетерпінням появи Африки.

«Скільки то буде сміху, як появиться страшна-престрашна, жахлива-прежахлива Африка», – думав Микита Хитрий. Правда, він не бачив Африки, але чув її дикий рев. Такий рев може мати тільки хижий-прехижий, жахливий звір. У своїй уяві він бачив, як всі звірі втікають куди хто видить очима, як Бурмило Заспаний дає драпа з висолопленим язиком до царського палацу. Тільки він, – майбутній вельможа Микита хитрий, стоїть серед поляни і чекає на страшну Африку. А потім розкаже всім, як Африка заявила, що дарує життя всьому лісовому люду, якщо вони поставлять над собою царем Микиту Хитрого, єдиного мужнього та хороброго звіра лісу! А якщо ні, то всім – кінець!

Хто зна, ще скільки наміряв був Микита, якщо на поляну не вбігли були Козенятко Тимофійко та Зайчатко Вітька, тримаючись за руки і наспівуючи:

Хі, хі, хі – ха, ха, ха...

Афлика нам не стлашна!

Хі, хі, хі – ха, ха, ха...

Афлика нам не стлашна!

– Зараз ви побачите, яка вона не страшна та Африка, – буркнув під носом Микита.

– Чом ти сумний, Микито? У такий радісний день треба тільки радіти і веселитися, мабуть

тебе втомила твоя нелегка служба? – запитав його цар Бурмило Заспаний.

– Не сумний я, Ваша Милість, і не втомлений!

– гордо відповів Микита, а сам думає: «Ану дивись, куди гне, що мене втомила служба, хоче Семена Рогатого призначити своїм радником. Не діждешся ти цього, Бурмиле, ой не діждешся!»

Неподалік від них Ворона з Сорокою із нетерпінням переступали з однієї ноги на іншу. І поглядаючи в бік Сойки, обмивали її своїми язиками.

– Ану, лиш глянь на Гафійку, як гордо собі стоїть, ніби й нічого не трапилось, – посміхнулася Ворона.

– Вона мабуть вже й забула, яких брихень натерла про страшну Африку, – додала Сорока.

– Я б у землю влізла зі стиду!

– Я б на очі людям не появилася!

– А в неї ні стиду ні честі!

– Так, так, ні стиду ні честі, – повторила Сорока.

Сонце піднялось високо, звірі почали втрачати нетерпіння, а на поляну не появляв-

ся ні Олень Семен Рогатий, ні страшна Африка.

– Та де в біса той Семен, скільки маємо чекати на нього, мов на якогось вельможу, – почав нарікати Кабан Данило Іклатий.

– Я здавна запримітив, що він не поважає нас, дивіться сам цар прибув, а його немає, – додав Вовк Карпо Карий.

– А хто зна чи прийде? – вмшався в бесіду Їжак Панас Голка.

– Та хоч і не приходить, війни все одно не буде, – буркнув Ярема Борсук.

– Тобі, Яремо, тільки війна в голові, – посміхнувся Їжак.

– Та ж бо ми слава Богу маємо всього, а війни вже не було здавна, остання була за часи Бурмила Доброго.

Навіть самого Микиту почало дратувати Семенове спізнання, бо він зі всієї душі хотів бачити, як той буде втікати, як побачить страшну Африку.

Марія ЧУБІКА

Незнайо́мка (III)

З кожним довгим літнім днем вони добре нагодовані росли і набиралися сили.

Вже піднімали сірі голівки вище краєчків гнізда і з розкритими ротами чекали поживу.

А ще через день-два при теплому сонечку схилили голівки на край гнізда і засинали на кілька хвилин.

– Бабусю, чому так багато вони їдять? – запитала дівчина.

– Щоб швидко вирости, дитинко, бо скоро будуть летіти у вирій, – відповіла я.

– А що таке «летіти у вирій?» – запитала вона знову.

– Це значить летіти у теплі краї, бо в нас буде холодно зимою, будуть морози. А ще для них не буде поживи. Але поживем, побачимо, – сказала я.

Наступні два дні нас не було вдома, а коли повернулися, то Алочка скоро подалася до вікна, щоб побачити пташат.

– Бабусю, бабусю, дивись, вони сплять на краєчку гнізда. Вони можуть упасти! – кричала дівчина.

– Ні, дитинко, ні, бо їхня мати навчила їх не висовуватися із гнізда, – а вони послухні діточки, – мовила я, не дивлячись на пташок.

– Які вони вже великі! – радісно скрикнула внучка.

Я не стерпіла і підійшла до вікна. І, справді, побачила, що їх четверо ледь вміщувалися у гнізді.

Значить, батьки добре їх годували, – подумала.

А вони, немов ненажери, все лежали із розкритими ротами, знову чекаючи їжі.

Наступного ранку, ще не поснідавши, внучка вже стояла біля вікна і слідила за ними.

– Ой, Боже, вони впадуть, упадуть! – почувла її тривожний крик.

Я підійшла до вікна і побачила, як одна пташка стояла на краєчку гнізда і розмахувала крильцями.

– Воно вчиться літати, – пояснила я і зауважила, які вони великі. Інші троє пташат чистили дзьобами сірий пушок на грудях та крильцята,

вкриті коричневим пір'ячком.

– Вони миються? – поцікавилася мала.

– Мабуть, так, вони чепуряться, щоб були чистенькими та гарними, – відповіла я.

В ту мить на гілку близько них осівся молодий горобчик і кілька хвилин вони з цікавістю розглядали його, а він їх. Опісля він гордо підняв голівку, зацвірінкав і полетів, немов хотів довести їм, що вже великий і вміє літати.

– Бабусю, в них вже є хвостики! – повідомила Ала.

В ту мить одне пташа розправило крильця і почало ними тріпати.

– А, воно хоче летіти, хоче летіти! – закричала дівчина і заплескала в долоньки.

Ще день-два робили вправи для лету, а одного ранку ми побачили двох, які стояли на краєчку гнізда і через мить злетіли на близьку гілку. Мати їхня підлечувала до них, сідала на гілку, знову піднімалася і знову сідала.

– Вона вчить їх літати, – пояснила я внучці.

Наступного ранку вони, злетівши на гілку, трохи відпочили,

а опісля піднялися і полетіли на невисоку вишеньку. Трохи відпочивши, знову піднялися і полетіли вже вище і вище.

– Вони повернуться, бабусю? – сумно запитала внучка.

– Може повернуться, а, може, й ні, – сумно відповіла я.

Інші двох пташат ще пробули у гнізді до наступного ранку, а опісля і вони піднялися і полетіли.

– Вони повернуться? – із сумом знову запитала Алочка.

– Не знаю, люба, не знаю, бо вони тепер вільні, будуть літати, шукати поживи. Одним словом, житимуть самостійно, а на другу весну, може, знову збудують тут своє гніздо, – пояснила.

Ще довгий час ми ранком дивилися, чи не побачимо їх на гнізді, але вони більше не поверталися. Від дощу гніздо почорніло і похилилося, і нам здавалося сумним, сумним.

Василина ГОЛОВЧУК

МАДЕНЬКИЙ ПАПУГА

Одного дня у літнім шкільнім спортивнім таборі я познайомився із маленькою дуже гарненькою дівчинкою.

У неї була красива чорна коса, за яку її всі смикали. Одного разу я теж насмілювався і смикнув. Вона обернулася і подивилася на мене такими великими голубими очима, що я осторопів, наче став прикутий до землі.

У моєї сестрички теж такі самі очі. Я подумав, чи дозволив би, щоб її так смикали за косу і робили їй боляче. Сам вийшов до висновку, що ні в якому разі не дозволив би нікому, ні за що глузувати із неї та робити їй боляче. Я попросив у дівчини пробачення, ми познайомилися. І далі вже ходили разом. Я розказував їй про своє село, про тварини, які маємо вдома, про собачку та кицю, а вона мені про своє місто та свою улюблену пташку – папугу, яку вона вчить говорити.

Я розсміявся, адже – невже пташку можна навчити говорити?

Дівчина відповіла, що папуги повторюють почуті слова і запам'ятовують їх, тому і людину, яка повторює все те саме, прозивають папугою.

Дівчина спитала мене. – Якщо б ти мав папугу, то які слова навчив би її, і попросила написати їй, те що я і зробив: «Привіт, злодії грабують, рятуйте! Поліція!»

Я більше ніколи і нікому не дозволяв смикати її за коси, охороняв і навіть якось побився із хлопцями, які їй все дошкуляли.

День за днем і надійшов час, коли потрібно було вертатися додому.

Після табірнього життя, ми листувалися. Якось я спитав її про пташку, чи вже навчила її говорити, а вона відповіла, що знає всі

слова, які я написав, і ще більше.

Минув рік. Одного дня, саме перед моїм днем народження, я одержав посилку. Вгадаєте з чим?

Клітка із говорючою пташкою-папугою. Вона була маленька і така кольорова! Якого тільки кольору на ній не було.

Я був дуже щасливий і радий, адже маю нагоду запросити хлопців і похвалитися пташкою, бо хто ще може хизуватись папугою як не я. Подумав і зробив. Запросив хлопців, залишив двері у кімнату напіввідкритими, а сам сховався за ними так, щоб міг у дзеркалі слідити за ними, але помилювався.

На порозі зненацька з'явилася наша сусідка – моя хрещена «нанашка», яка враз завмерла, мов закопана, коли почула: «Привіт, привіт, привіт!»
– Ану покажися, шибенику, як мене стрічаєш, ніби яку собі рівню, – говорить вона.

Не чекаючи відповіді, папуга кричить далі: «Злодій, злодій, злодій!»

– Ану ж, не соромно тобі мене так називати. «Злодійкою?» – продовжує вона бурчати.

«Грабують, грабують, грабують!» – кричить собі веселий папуга.

Нанашка теж не спинається.

– Ну подумайте, що він собі говорить.

А тут далі: «Рятуйте, рятуйте, рятуйте, поліція, поліція, поліція!»

Це поклато край її терпінню.

А тоді як почне:

– Безстыдник! Як тільки не говорив мені, а тут на допомогу ще поліцію кличе.

Вийшла на вулицю та такий голос підняла, що всі сусіди позбігалися. Одні з них обурювались, інші стиха посміхалися; а ще інші заперечували.

У цю мить повертається додому мама і всі накидаються на неї, а нанашка знову.

– Ну подумай, кумо, як твій малий насміявся наді мною. Злодійкою назвав. Що, я іду грабувати вас? Навіть викликав на допомогу поліцію. Що від кого я вкрала і де він таке про мене почув. Може ви у хаті мене обговорювали?

– Як йому не встидно. Я ж його хрестила. Тепер би йому такого стосуна дала, якого ще ніколи не дістав! – кричить розгнівана нанашка.

У ці хвилини появляюся і я, але з боку річки. Весь мокрий і роблю вид, що нічого не знаю, підходжу до них, кланяюся, а у відповідь чую:

– Признайся чесно перед мамою і нами всіма, як не своїм голосом не називав тільки мене!

Мама не вимовляє ні слова, дивиться на сусідок та на їх безплатний «спектакль», на мене, ледве стримаючи усмішку, і нарешті говорить, звертаючись до мене:

– Проси негайно пробачення у нанашки!
Я відповідаю.

– Мамо, ви завжди говорили, що пробачення просять винуваті, а я не провинився. Хіба просити пробачення за невинність.

– Ну слухайте, як він говорить до нас, ніби святий. Та я б його налубцювала, а не нянчилася із ним, – говорить обурена нанашка.

– Ходімо до хати, подивимося, що там таке. Може і справді хтось зайшов досередини, – говорить мама і рушає до дверей, а за нею вслід нанашка, сусідки. І я закриваю цей рядок, мама тільки відчинила двері, одразу заверещав папуга і почав викрикувати нам відомі слова. Всі осторопіли, перезиркуючись незрозуміло одне на другого. І тільки нанашка заговорила.

– Який там чорт у вас? А я і справді подумала, що це твій малий змінив голос і так мене приймає. Тепер даю собі справу, чому ти не розсердилася на мене, а лише дивилася і уважно слухала. Прошу пробачення, що такого наговорила тобі, бо знаю, що твій хлопець хороший і поважливий.

Мама спокійним голосом відповіла:

– Нічого, кумо, знаю я вас всіх, які ви добрі люди, але поки не розберешся у всьому, нікого не засуджуйте.

Марія ДЯЧЕНКО

Абетка доброти

А (абетка, ананас, апельсин)

*Перша буква у абетці
Вам привітно усміхнеться.*

*А у слові «доброта» –
Завершальна буква «а».*

*Слива, груша, ананас
Смакоту несуть для нас.*

*Абрикоси й апельсини –
Вітаміни для дитини!*

Б (благородна білочка, багато)

*Благородні білченята
Дуже люблять маму й тата,*

*Вчать абетку доброти,
Приєднайся до них і ти!*

*Добрі будьмо на землі
І дорослі, і малі!*

*В доброті – багато дива,
Бути добрим – так важливо!*

Вільгельм ГАУФ

МАЛЕНЬКИЙ МУК

Раз увечері Мук пішов погуляти, взявши з собою свою дивну паличку, і непомітно для самого себе зайшов у саму дальшу частину саду, куди рідко кому доводилося навіть заглядати. Коли це раптом паличка його затремтіла в руці і тричі стукнула об землю.

Мук зразу ж зрозумів, що це значило, і, вийнявши негайно стилета, зробив знаки на деревах і пішов у палату. Дождавшись ночі, він узяв заступ і, вернувшись у сад на те саме місце, став копати. І копав він не дурно. Через кілька хвилин він знайшов горщик, наповнений червінцями. Набравши їх у кишені, він весело пішов у свою кімнату і сховав їх під подушки, сподіваючись задобрити всіх тих, хто до його ставився вороже. Але Мук помилився.

– Це не справжні гроші, – казали вони.

– Ні, справжні, – не згоджувався скарбничий. – І я певен, що карлик украв їх з царської каси.

Коли чутки про те, що Маленький Мук розбагатів і сіє грішми, дійшли до короля, то король більше ніж здивувався, і звелів

стежити за кожним кроком карлика, щоб піймати його в самий мент злочину.

А Мук другої ночі, нічого не думаючи і не гадаючи, пішов собі любесенько в садок, щоб знову набрати червінців. Коли б він обернувся назад, то побачив би, що за кожним його кроком пильно стежать дозорець над кухнями і

скарбничий. І ледве карлик нагнувся над червінцями, як вартові кинулися на його, зв'язали і одвели до короля.

Король спав і дуже розсердився, коли його збудили. Але дізнавшись про причину такої нечемності, він встав і почав допитувати свого лейб-сорохода.

Горщик з золотом був викопаний з землі і поставлений біля ніг короля з заступом і одежею карлика, а скарбничий заявив, що Мука вони піймали на місці злочинства в ту хвилину, коли Мук зібрався закопати червінці в землю.

Король спитав обвинуваченого карлика, чи правду говорить скарбничий і де він взяв те золото, що хотів закопати в землю. Мук відповів, що золото було випадковим знайдено і що він збирався не закопувати його, а навпаки – викопати. Всі присутні голосно розсміялися, а король розсердився за таку нахабну брехню на Мука.

– Нікчемний! Як ти смієш брехати так подурному і так нахабно в очі своєму королю, якого ти так безсоромно обікрав?! – крикнув він на все горло, а потім, звернувшись до скарбничого, додав: – Кажі по правді – стільки чи менше не стає грошей в моїй скарбниці?

Скарбничий відповів, що він впевнений у тому, що навіть більше золота зникло з деякого часу із каси, і що він готовий присягнути, що це і є те саме золото, якого не стає у нього.

Тоді король звелів закувати Маленького Мука в кайдани і посадити його у в'язницю, а золото висипати на стіл і порохувати

червінці. Коли виймалась остання жменя золота, король закріпив на самому дні папірець і, вийнявши його, прочитав:

*«Хто найде цей скарб, той мусить передати моєму сину.
Цар Саїд».*

Цар Саїд був батько теперішнього короля. Декілька років тому назад, коли ворог напав на його державу, він закопав велику частину своїх скарбів у землю для того, як тепер виявилось, щоб вони не попались у руки ворога, а перейшли синові.

Впевнившись у тому, що Мук зовсім не винуватий і що скарбничий хотів його обдурити, король, по звичаю східних країн, послав останньому шовковий мотузок, щоб той власноручно повісився. Мука ж він пообіцяв випустити, коли маленький карлик признається, як йому пощастило зробитись таким видатним скороходом.

Мук відповів йому, що все залежить від його черевиків, однак потаїв, що, тричі перекутившись на закаблуках, можна летіти куди задумається. Король захотів поспробувати. Він обув черевиків і зараз же, наче вихор, понісся по саду. Він хотів уже стати, але не знав, що йому зробити. Карлик же, помщаючись, примусив його бігати доти, доки він не упав непритомний. Коли ж він через деякий час прийшов до

тями, то страшенно розлютувався.

– Я обіцяв тобі дати життя і волю! – крикнув він сердито. – Але ти мусиш через двадцять годин покинути мою державу, коли не хочеш вкупі зі скарбничим погойдатись на шибениці.

І знову бідний Мук помандрував собі світ за очі без шеляга в кишені, а його черевиків і паличку король звелів сховати в своїй скарбниці. Коли він перейшов кордон, то опинився серед густого лісу.

Під смоковницями він побачив прозорий струмок. Пахуча, свіжа трава приваблювала його до себе, і він упав, стомлений, на землю. Лежав і думав, що вже ніколи йому не доведеться угледіти щастя.

На дереві, під яким він спочивав, росли чудесні смокви, і Мукові захотілося одну з них зірвати. З'ївши смокву, Мук пішов напиться води, але як же він злякався, коли в струмку побачив себе з величезними осячними вухами і товстим довгим носом.

– Осячі вуха! – крикнув він. – Але так мені і треба, так і треба, бо сам я втратив своє щастя, сам його потоптав ногами.

Довго він докоряв себе, а потім зірвав другу смокву і почав її їсти.

Переклад Олександра ОЛЕСЯ

(Продовження в наступному номері)

Корнелій ІРОД

ВЕРЕСЕНЬ

Настала осінь. Невдовзі почується шкільний дзвіночок, сповіщаючи, що кінчаються літні канікули й наближається новий шкільний рік.

Вересень починає святом Семена, або Симеона Стовпника (1 вересня за новим стилем, а за старим – 14), а отже й Новим християнським роком; українці стали відзначати його з періоду Київської Русі, а саме після прийняття християнства. Правда, за старим стилем, до Семена є ще кілька свят, пов'язані з сільськогосподарським календарем:

– на Андрія Стратилата (1 вересня) кажуть: «День жаркий, але дихає осінню», і бралися до копання буряків;

– Тадея (3). «На Тадея селянин не журився – в хаті хлібець завівся»;

– Лупи (5). В давнину на Гуцульщині в цей день відзначали свято вовків. З цього часу починає облітати листя з осик;

– Євтихія (6). Дощовий день – погожа осінь і щедрий урожай наступного року;

– Варфоломія (7). Закінчується врожай білих грибів і починається ранній посів озими. «Прийшов Варфоломій – жито на зиму сій».

– Мусія (10). Пора завершення збирання конопель і перевезення снопів до стаєнь. На жаль, уже мало хто сіє коноплі. Починається дубовий падолист.

– Головосіки Іоана Хрестителя (11). В цей день люди їли лише пісні страви або навіть говіли. В цей день не працювали, особливо не сікли круглий овоч, який нагадував голову святого. Це період останніх гроз. Якщо чути грім, то має бути довга і тепла осінь.

Теж у вересні люди святкують Другу Пречисту, або різдво Богородиці (8 числа за н. ст., а за ст. ст. – 21); в цей день пасічники остаточно готують бджолині вулики на зиму. А другим великим святом вересня – це Воздвиження Хреста Спасителя (14 за н. ст., а за ст. ст. – 27). Вважається, що в цей день відлітають у вирій останні птаці – дикі гуси, а гаддя ховається в листя і залізає в землю. А до цього дня люди стараються закінчити заготівлю горіхів та яблук на зиму. Оскільки наближаються холодніші дні, в народі говорять: «Свитку на Здвиження скидай, а кожух одівай» і «Хто не обсіявся до Чесного Хреста (ще й так називають це свято), той не варт собачого хвоста».

Щодо назви першого місяця осені, спеціалісти вважають, що вона пов'язана із вересом (порумунськи *верес* = *iepură*). Цей вічнозелений кущ квітує з серпня до кінця жовтня, але його бузкове суцвіття найпишніше саме у вересні. Подібно називають цей місяць і інші слов'янські народи: у білорусів – **верасень**, а в поляків – **вжесень**. Цікаво знати, що литовці називають перший місяць осені **місяцем вересу**, а латиші – **місяцем цвітіння вересу**.

Сучасна назва вересня в українському календарі закріпилася тільки на початку ХХ-го століття. В давньоруській мові зустрічається назва **руєн**, а по-народному – **ревун**. Подібні назви зберегли серби – **руян** – та чехи – **рієн** (щоправда, у них ця назва стосується жовтня).

Проте, переважна більшість європейських мов вживають латинську назву – **септембер**, що означає **сьомий**. У Давньому Римі вересень дійсно був сьомим місяцем, бо тоді річне літочислення починалося з березня. Правда, відтак григоріанський календар переніс новоріччя на січень, але назва деяких місяців залишилася колишньою, тобто за юліанським календарем.

У народі часто говорять: «Серпень виймає серпа зі стріхи, а вересень його ховає». І справді, після завершення жнив, селяни займаються оранкою – то рілею, засіяною в першу половину літа, то оранкою «на пар» (на

Буковині називається паринкою), тобто орати стерню, яка залишиться незасіяною до наступного року, то обробляють землю для посіву озимих.

Також можна часто почути, що «вересень рум'янець року» і «вересень без перевесла», бо й дійсно, люди збіжжя зібрали, а господиня щаслива, що жнива скінчилися, наспівує:

**А я в полі жито жала,
За день три копи нажала.
Одного до обіду,
Другого до полудня,
Третього до вечора –
Сонця я не бачила.
Чоловіче, Прокопчику,
Приїжджай по копочку.**

І про вересень пробились через століття і аж до наших днів безліч толкових народних висловів і розсудливих спостережень навколишнього світу, на основі яких склався на протязі часу народний агро-прогностик.

Садок у вересні, що кожух у січні.

Вересень весіллями багатий.

Вересень каже: «Посієш жито на поспіх – воно вродить на посміх».

Хто цілий рік байдикує, той навіть у вересні голодує.

Вересень студений, але ситий.

Як вересніє, то й дощик сіє.

Серпень траву готує, а вересень подає її до столу.

Весною горшки порожніють, а восени повніють.

У доброго хазяїна восени й соломина не пропаде.

Зерно до зерна – то й мірка повна.

Осінь на строкатому коні їздить.

Ластівка весну починає, а осінь покидає.

Всякому літові кінець, а осені початок.

Хвали літо, коли осінь прийде.

Буде погода, як не потече з неба вода.

Літуй не літуй, а осінь таки прийде.

У пустій stodолі й горобці не тримаються.

Мілка борозна – хліба півмішка.

Виореш мілко, посієш рідко, то вродиться дідько.

Посієш густо, не буде пусто.

Восени журавлі полуденок з'їли.

Цибуля в кожух одягається – від морозів ховається.

Дощове літо і тепла осінь довгу зиму кличуть.

Осінній час – сім погод у нас: сіє, гріє, віє, туманіє, шумить, гуде ще й згори йде.

Тепла осінь – на довгу зиму.

Багато жолудів – на холодну зиму і врожайне літо.

Щедро вродили горіхи на ліщині – зима має бути суворою і сніжною.

Якщо осінь бідна на гриби, то зима буде багатою на сніг і морози.

Грім у вересні нагадує про теплу й довгу осінь, а у жовтні – малосніжну зиму.

В який бік лягають спиною тварини, звідти дутиме вітер.

Осінь ясна – зима холодна.

Туман уранці піднімається, утворюючи хмари, – на дощ; падає на землю – на суху погоду.

Якщо суцільний туман не зникає після сходу сонця, то незабаром наступить мінлива погода.

Якщо під час дощу павуки плетуть свої тенета – дощ невдовзі припиниться.

На рослинах начеплено багато павутиння – тепла погода утримається.

Опалий лист лягає горілиць – на теплу зиму й добрий урожай наступного року.

Гуси летять високо – осінь буде тривалою.

Якщо вирости шишки на ялинах знизу – на ранні морози, а зверху – на пізні.

Кури починають рано линяти – до ранньої і холодної зими, а коли довго не скидають пір'я, то осінь буде сухою.

Чим тепліший і сухіший вересень, тим пізніше прийде зима.

З'явилися опеньки – скінчилося літо.

Журавлі мовчки летять низько і швидко – невдовзі занегодить.

Голуби розтуркотілися – встановиться хороша погода.

Сичі кричать перед тривалою негодою.

Восени довго не зникають мухи – осінь буде протяжною, а сніг ляже пізно.

Бджоли щільно затягують вічка у вуликах прополісом – на холодну зиму, а залишають льоток майже відкритим – на теплий перезимок.

Коли сіють у негоду, то у хлібі буде багато мітли.

Хмари рухаються проти вітру – погіршиться погода.

Нічний вітер віщує дощ наступного дня.

Дощ уранці, що бабині танці, дощ в обід – запрягай, додому їдь.

Якщо під час дощу на воді з'являються бульбашки, то негода надовго.

Побачив дві чи три веселки – збирайся в ліс по гриби.

Восени багато грибів – на неврожай.

Багато підпеньок восени – на сувору зиму.

Якщо коло буряків багато сухої гички – осінь буде тепла й суха.

Якщо в дощову ніч сова часто пугикає – завтра буде добра погода.

Риба пливе на мілководдя – похолодає.

Кроти носять у норі багато стерні й соломи – зима буде холодна.

Миші риють норі входом на південь – зима буде сувора.

Калина рано зачервоніла – на ранню й люту зиму.

Якщо під час вечірнього доїння вим'я в корови потверділо – наступного дня буде похолодання.

Якщо за половину серпня одцвіла ожина – осінь буде тепла.

Отож, діти, готуйтеся іти з середини місяця до школи, бо «Верещить вересень, що вже осінь.».

І граємося, і вчимося!

ЛИСИЧКА-СЕСТРИЧКА І РАК-НЕБОРАК

(До теми виховання гостроумності)

1. Прочитайте (прослухайте) казочку про хитру лисичку і рака:

«Побачила лисичка рака, як він лізе помаленьку, та й почала з нього сміятися:

– Ну, та й швидкий же ти, швидкий, нема чого й казати! – Правдивий рак-неборак! А скажи мені, раче-небораче, чи то правда, що ти у великодню п'ятницю пішов по дріжджі, а вернувся із дріжджями аж за рік у великодню суботу?

– Може, колись так і сталося, – відповів рак-неборак, – але тепер такого не буває.

– Овва! Значить, що тепер ти уже швидше лазиш? – посмішком запитала лисичка.

– Швидше чи не швидше, але коли хочеш знати, то заб'ємося в заклад, – сказав рак-неборак.

– Ха-ха-ха! – засміялася лисичка-сестричка. – Ти хочеш зі мною битися в заклад? Невже ти думаєш, що добіжиш до дерева швидше від мене?

– Добіжу, – сказав рак-неборак. – Ти можеш навіть стати один крок переді мною, а я стану за тобою.

Лисичка згодилася, стала на крок перед раком, а він тихенько вчепився за хвіст лисички.

Біжить лисичка аж куриться за нею. Добігла до дерева і гукає:

– Де ти, раче-небораче? Гей! Раче-небораче, де ж ти?

Нічого не чути. Обернулася лисичка хвостом до дерева, а рак тоді відчепився від її хвоста, поліз за дерево та й каже:

– Та не кричи! Я ось тут! Я давно вже на тебе чекаю. Я біг так швидко, що аж на дерево забіг.

Запам'ятайте слова і вирази: неборак – бідолаха, сердега; битися в заклад – умовлятися про виконання чого-небудь; порум. – а руне rāmāšag, а paria.

2. Перечитайте (прослухайте вдруге) казочку, закрийте аркушем паперу текст казочки і, за порядком малюнків, перепо-віжте казочку.

3. Оскільки люди називають лисичку хитрою, а рака – бідолахою, сердегою, то, на вашу думку, хто кого перехитрив: лисичка рака, чи рак – лисичку? У їхньому змаганні в кого з них розум був гострішим?

4. Чи билися в заклад ви з кимось про виконання певної справи?

5. Виготовте маски лисички і рака та спробуйте зіграти казочку.

Подав Іван РЕБОШАПКА

З А Р А Д К И

Великий будинок у місті стоїть,
Та завжди, як вулик бджолиний, шумить.
Як чаша, він повний знаннями,
Ласкавий будинок цей з нами.

(школа)

Дуже я потрібна всім –
І дорослим, і малим.
Всіх я розуму учу,
А сама завжди мовчу.

(книга)

Є чарівник у школі в нас.
Ану, впізнайте, хто він?
Озветься – тиша йде у клас.
Озветься ще раз – гомін.
Щоб не спізнитись на урок,
Нам голос подає...

(дзвінок)

То в клітинку, то в лінійку,
Написати тут зуміймо,
І намалювати децю зможеш,
Називаюся я ...

(шпатель)

РУЧКА

Слова Миколи КОРСЮКА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

5 А я со-бі ру-чка, Пов-сю-ди пи-суч-ка
Пов-сю-ди пи-суч-ка, Ду-же й ду-же рвуч-ка.

9 Я руч-ка куль-ко-ва,- Тож зав-жди здо-ро-ва,

13 А здо-ро-ва, бо здо-ро-ва, Бо пов-сяк в ме-не об-но-ва,

17 О-тож со-бі пи-шу й пи-шу, Як га-да-ю, так і ди-шу,

21 Всю-ди свій слід за-ли-шу, Тіль-ки слу-хай і пи-ши,

25 З муд-рим сло-вом при-бі-жи Ти слід-ком за ряд-ком,

Щоб ро-зум-но нам бу-ло.

РУЧКА

А я собі ручка, –
Повсюди писучка,
Повсюди писучка
Дуже й дуже рвучка.
Я ручка – кулькова, –
Тож завжди здорова,

А здорова – бо здорова,
Бо повсяк в мене обнова.
Отож собі пишу й пишу,
Як гадаю, – так і дишу,
Всюди слід свій позалишу, –
Тільки слухай і пиши,
З мудрим словом прибіжи,
Та слідком за рядком,
Щоб розумно нам обом.

Розклад уроків

П'ятниця

Четвер

Середа

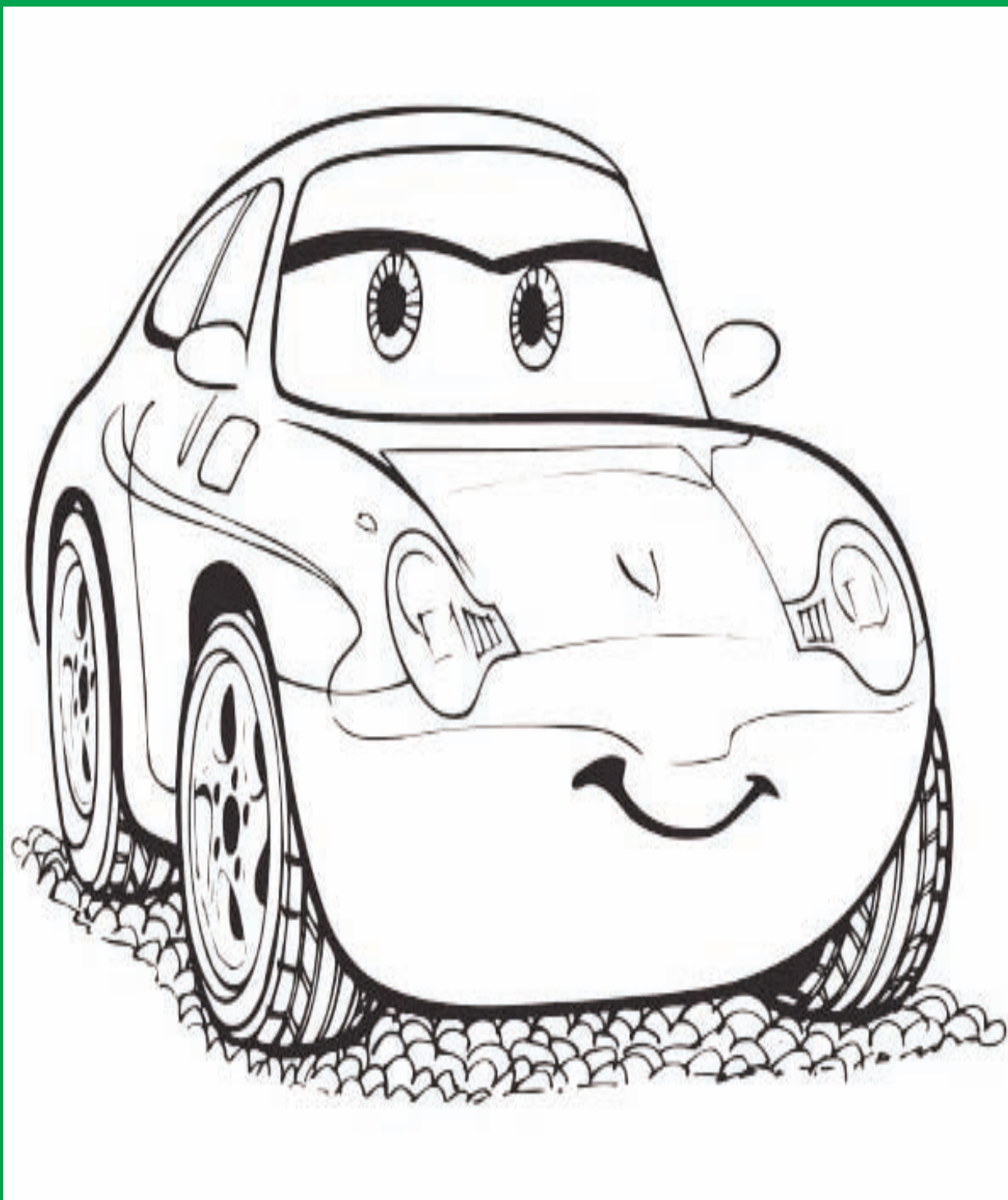
Вівторок

Понеділок

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками!

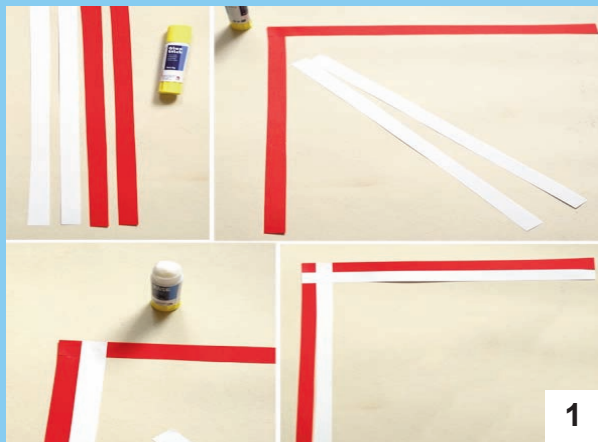
ЗАКЛАДКА ДЛЯ КНИГИ

Вмілим рученяттам – корисна та практична дрібничка

Необхідні матеріали: кольоровий папір (два контрастні кольори), клей, ножиці, лінійка, діркопробивач, стрічка, бусинка для прикраси.

1. Нам потрібно 4 паперові смужки шириною 1 см. Смужки можна вирізати з кольорового паперу А4, в нашому випадку – дві червоні та дві білі. Комбінація кольорів смужок може бути різноманітною: сині та білі, жовті та зелені, рожеві та фіолетові, чотири різних кольори...

На початку роботи, склеїти між собою кінці червоних смужок під кутом 90 градусів, як показано на малюнку. Зверху навхрест наклеїти білі смужки.

2. По одній, акуратно, загнути червоні смужки до середини. Далі загинати, дотримуючись послідовності: білі – навхрест, слідучі червоні – навхрест.

Таким чином, виплітаємо закладку до кінця смужок. Перших два кінчики (у нас вони білі) добре склеїти між собою, два інших (червоні) – загнути і приклеїти до закладки.

3. Для міцності, під час роботи, майбутню закладку можна підклеювати клеєм у загинах.

Діркопробивачем зробити отвір в одному із кутків закладки, через який протягнути стрічку. Кінці стрічки можна прикрасити бусинкою.

4. Готово!

Ось така власноруч зроблена закладка стане корисною і прикрасить будь-який підручник, щоденник, зошит чи книгу. Кольорові закладки приємно дарувати однокласникам, друзям і вчителям, адже всім вони стануть у пригоді.

Користуйтеся з задоволенням.

Успіхів у всьому!

Підготувала Людмила МИХАЛЕЙКО

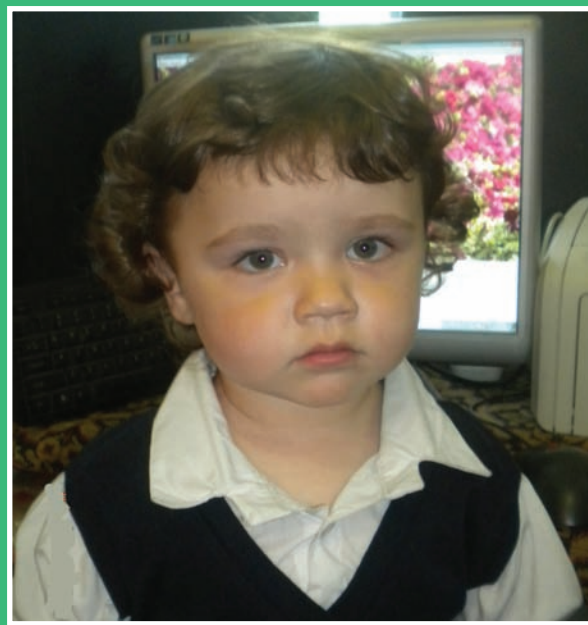
Пишаємося нашими дітьми!

**Дам'ян Лаурук, 2,9 роки,
м. Сігету Мармаціей**

Денис Плешіу, 4 роки, Пардіна

**Резван Середенчук, 3 роки,
с. Негостина**